

Obrazloženja uz članke Zakona o prijenosu mirovinskih prava

Uz članak 1. Ovom se odredbom uređuje predmet Zakona, a to je provedba Uredbe Vijeća br. 259/68 od 29. veljače 1968. kojom se utvrđuje Pravilnik o osoblju za dužnosnike i Uvjeti zaposlenja ostalih službenika Europskih zajednica i kojom se uvode posebne mjere koje se privremeno primjenjuju na dužnosnike Komisije. Predmet Zakona je također prijenos mirovinskih prava u sustav mirovinskog osiguranja Europske unije stečenih u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj prije stupanja u službu institucije, tijela, ureda ili agencije EU, kao i prijenos, odnosno prihvat, mirovinskih prava stečenih u sustavu mirovinskog osiguranja EU u sustav obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj, nakon prestanka službe u instituciji, tijelu, uredu ili agenciji EU.

Uz članak 2. Odredbom članka 2. uređuje se značenje osnovnih pojmova u Zakonu, a to su sljedeći pojmovi: Pravilnik o osoblju, obvezno mirovinsko osiguranje Republike Hrvatske, doprinosi za mirovinsko osiguranje u Republici Hrvatskoj, prijenosna vrijednost stečenih mirovinskih prava i vraćena prijenosna vrijednost, radni odnos u tijelima EU, osiguranik, dužnosnik i službenik EU, sustav EU, tijela EU, stečeno pravo, aktuarska protuvrijednost i otpremnina.

Uz članak 3. Ovom odredbom određuje se rodna jednakost, u smislu da se izrazi koji imaju rodno značenje koriste neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Uz članak 4. Odredbom članka 4. propisan je osobni obuhvat, odnosno obuhvat osoba na koje se isti primjenjuje, a to su osiguranici koji prenose mirovinska prava u sustav mirovinskog osiguranja EU, kao i dužnosnici i službenici EU koji prenose mirovinska prava u sustav obveznog mirovinskog osiguranja Republike Hrvatske.

Uz članak 5. Odredbom članka 5. propisuje se mogućnost sklapanja sporazuma s drugim institucijama EU i međunarodnim organizacijama te se navodi da Republika Hrvatska može sklopiti sporazum o prijenosu mirovinskih prava i s drugim institucijama EU i međunarodnim organizacijama čiji zaposlenici nisu osigurani u sustavu EU na temelju Pravilnika o osoblju. U slučaju sklapanja sporazuma odredbe ovog zakona primjenjuju se ako nisu u suprotnosti sa sporazumom ili ako u sporazumu odnosno u njegovim provedbenim aktima nije drugačije određeno.

Uz članak 6. Ovom odredbom uređuje se prijenos mirovinskih prava u sustav EU, koji se provodi na zahtjev osiguranika koji stupa u službu odnosno koji se zaposli u tijelu EU, a prema Pravilniku o osoblju ima pravo na prijenos mirovinskih prava stečenih u okviru sustava obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj. U takvom slučaju tijela Republike Hrvatske isplatit će prijenosnu vrijednost njegovih mirovinskih prava u mirovinski sustav EU. Za izdavanje potvrda o činjenicama potrebnim za ostvarivanje prava nadležna su tijela EU kojima dužnosnik, odnosno službenik, pripada. Postupak podnošenja zahtjeva i prijenosa prava uređen je odredbama Pravilnika o osoblju.

Uz članak 7. Odredba članka 7. propisuje nadležnost za izračun i isplatu prijenosne vrijednosti i sam postupak prijenosa mirovinskih prava. Sukladno odredbi, zahtjev za prijenos podnesen u skladu s Pravilnikom o osoblju dostavlja se Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, koji rješenjem utvrđuje prijenosnu vrijednost mirovinskih prava stečenih u okviru

sustava obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti u Republici Hrvatskoj.

Po pravomoćnosti rješenja na zahtjev Zavoda Središnji registar osiguranika dostavlja Zavodu podatke o kapitaliziranim sredstvima na osobnom računu osiguranika u obveznom mirovinskom fondu i to u zadanom roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva. Nakon toga Zavod obavještava nadležno tijelo EU o ukupnom iznosu prijenosne vrijednosti stečenih mirovinskih prava ostvarenih u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj. Kada Zavod zaprimi obavijest nadležnog tijela EU da je podnositelj zahtjeva prihvatio prijenos stečenih mirovinskih prava daje nalog REGOS-u, koji prenosi sredstva s osobnog računa osiguranika u državni proračun kao sredstva depozita. Nakon prijena sredstva s osobnog računa osiguranika u državni proračun, REGOS je dužan proslijediti sredstva doprinosa i kamate za doprinose sukladno posebnom podzakonskom propisu (Pravilniku o postupanju Središnjeg registra osiguranika i mirovinskih društava prema članovima obveznih mirovinskih fondova, objavljen u Narodnim novinama broj 60/2014), s tim da REGOS nije u obvezi postupati po zahtjevima za povrat sredstava sa osobnog računa osiguranika po osnovi ispravaka obračunatih i uplaćenih doprinosa koji su zaprimljeni nakon pokretanja postupka prijena sredstva s osobnog računa u državni proračun. Povlačenje zahtjeva za prijenos mirovinskih prava nije više dopušteno, nakon što Zavod zaprimi obavijest nadležnog tijela EU da je podnositelj zahtjeva prihvatio prijenos stečenih mirovinskih prava. Ukupan iznos prijenosne vrijednosti stečenih mirovinskih prava utvrđen rješenjem Zavoda iz sustava obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti i sredstava sa osobnog računa osiguranika u mirovinski sustav EU uplaćuje Ministarstvo financija. Rok za uplatu je šest mjeseci od dana zaprimanja obavijesti nadležnog tijela EU da je podnositelj zahtjeva prihvatio prijenos stečenih mirovinskih prava u sustav EU.

Uz članak 8. Ovom je odredbom propisano da trošak transfera snosi osiguranik.

Uz članak 9. Odredbom članka 9. uređuje se način na koji se određuje prijenosna vrijednost iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti u Republici Hrvatskoj, koju osiguranik, ako se za to odluči, može prenijeti u sustav EU. Prijenosna vrijednost određuje se na temelju osobnih bodova (koji se računaju na temelju mirovinskog staža ostvarenog u Republici Hrvatskoj i visine plaća, odnosno osnovica osiguranja u istom razdoblju, uz primjenu faktora osnovne mirovine za osiguranike osigurane i u drugom mirovinskom stupu), prosječne plaće u Republici Hrvatskoj u godini koja prethodi godini prijena prava u sustav EU, stope doprinosa za mirovinsko osiguranje, te faktora korekcije. Faktor korekcije iznosi 0,7, a ta je vrijednost utvrđena na temelju činjenice da se u ovom slučaju vrijednost mirovinskih prava isplaćuje odjednom u ukupnom iznosu, a ne postupno tijekom razdoblja korištenja mirovine, te se na taj način u mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti ne akumuliraju doprinosi uplaćeni tijekom radnog vijeka, već se odmah koriste za tekuću isplatu mirovina. Osim toga, na temelju doprinosa za mirovinsko osiguranje generacijske solidarnosti ne financiraju se samo starosne mirovine, već i invalidske i obiteljske mirovine, koje nisu u cijelosti pokrivene doprinosima određenog osiguranika, već se financiraju i iz doprinosa drugih osiguranika. Osiguranik koji prenosi mirovinsko pravo u sustav EU je tijekom osiguranja u Republici Hrvatskoj bio osiguran od nastupa rizika invalidnosti i smrti, što znači da se svi doprinosi ne koriste za financiranje starosne mirovine, koju će ovaj osiguranik ostvariti u mirovinskom sustavu Europske unije, ako prenese mirovinska prava u taj sustav. Nadalje, iz prikupljenih doprinosa se, u skladu s načelom solidarnosti, koje je uz načelo uzajamnosti drugo osnovno načelo na kojem se temelji osiguranje generacijske solidarnosti, financiraju i rashodi za najnižu mirovinu kao i druga prava ostvarena prema prijašnjim

propisima koja nisu u cijelosti pokrivena doprinosima (minimalna mirovina, zaštitni dodatak uz mirovinu).

Uz članak 10. Ovom se odredbom propisuje način utvrđivanja činjenica u slučaju prijenosa mirovinskih prava u sustav EU, pa se tako propisuje da su za provedbu prijenosa mirovinskih prava u sustav EU vjerodostojne potvrde tijela EU, kojima se potvrđuju odlučujuće činjenice, s tim da se oblik potvrda može odrediti administrativnim sporazumom koji ministarstvo nadležno za mirovinski sustav može sklopiti s tijelima EU, radi provedbe odredaba ovoga Zakona.

Uz članak 11. Odredbom članka 11. propisuju se pravni učinci isplate prijenosne vrijednosti. Naime, danom isplate prijenosne vrijednosti prestaju sva stečena prava iz obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj u odnosu na razdoblja mirovinskog staža obuhvaćena prijenosnom vrijednošću.

Uz članak 12. Odredbom članka 12. propisan je način prijenosa aktuarske protuvrijednosti mirovinskih prava iz sustava EU u sustav obveznog mirovinskog osiguranja Republike Hrvatske. Naime, osiguranik koji je bio obuhvaćen obveznim mirovinskim osiguranjem u Republici Hrvatskoj, a zatim je imenovan u tijelo EU kao dužnosnik ili se tamo zaposlio kao službenik, može, nakon prestanka službe odnosno prestanka zaposlenja, na osobni zahtjev, u sustav obveznog mirovinskog osiguranja Republike Hrvatske prenijeti aktuarsku protuvrijednost mirovinskih prava stečenih u sustavu EU. Prijenos može zatražiti i nadživjeli član obitelji dužnosnika/službenika, koji prema Zakonu o mirovinskom osiguranju može ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu. Aktuarsku protuvrijednost obračunava i provodi tijelo EU kojem je pripadao dužnosnik/službenik u skladu s Pravilnikom o osoblju, prema postupku propisanom odredbama tog Pravilnika i njegovih provedbenih akata. Ukupna aktuarska protuvrijednost mirovinskih prava stečenih u sustavu EU uplaćuje se dijelom u državni proračun Republike Hrvatske, a dijelom na osobni račun člana obveznog mirovinskog fonda, ukoliko se radi o osiguraniku koji je bio osiguran u oba obvezna mirovinska stupa, s tim da se iznos koji se uplaćuje dijeli razmjerno odnosu stopa doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje. U cilju omogućavanja prijenosa sredstava na osobni račun člana obveznog mirovinskog fonda, REGOS će formirati potrebno izvješće, čiji će sadržaj i oblik biti propisani pravilnikom koji donosi ministar financija. U slučaju kada osiguranik nije član obveznog mirovinskog fonda, ukupna aktuarska protuvrijednost mirovinskih prava uplaćuje se u cijelosti u državni proračun Republike Hrvatske

Uz članak 13. Odredbom članka 13. propisuju se učinci prijenosa ukupne aktuarske protuvrijednosti mirovinskih prava iz sustava EU u hrvatski mirovinski sustav, kao i način preračuna te protuvrijednosti u obvezno mirovinsko osiguranje. Naime, učinci prijenosa su dvojaki: razdoblje zaposlenja u tijelima EU smatra se stažem osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju Republike Hrvatske, u trajanju zaposlenja u tijelima EU, a prenesena vrijednost uzima se u obzir pri određivanju prava iz tog sustava. Prijenosnu vrijednost mirovinskih prava prenesenih iz sustava EU u mirovinski sustav generacijske solidarnosti Republike Hrvatske, staž osiguranja te plaće, odnosno osnovice osiguranja na temelju prijenosne vrijednosti, rješenjem utvrđuje Zavod. Što se tiče načina preračunavanja aktuarske protuvrijednosti, odredba propisuje da se za svaku godinu za koju se utvrđuje staž osiguranja određuju plaće, odnosno osnovice, koje se računaju na temelju prenesene aktuarske protuvrijednosti, te na temelju prosječne plaće u Republici Hrvatskoj i stope doprinosa za

mirovinsko osiguranje u godini koja prethodi godini u kojoj se prenosi pravo. Ako je plaća koja se dobije prema ovom izračunu veća od najviše osnovice za obračun doprinosa u godini koja prethodi godini u kojoj se prenosi pravo, određuje se plaća u visini najviše osnovice, a preostali iznos koji prelazi svotu doprinosa obračunatog prema najvišoj osnovici, isplaćuje se osiguraniku. Taj se iznos množi s faktorom osnovne mirovine, ako se radi o osiguraniku koji je osiguran i u osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Uz članak 14. Ovom je odredbom propisano vraćanje ranije prenesene vrijednosti u mirovinski sustav Republike Hrvatske. Naime, dužnosnik, odnosno službenik koji je ranije prenio mirovinska prava iz sustava obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj u sustav EU, prilikom prijenosa ukupne aktuarske protuvrijednosti u mirovinski sustav Republike Hrvatske vraća i ranije prenesenu vrijednost, koja se preračunava kao sastavni dio ukupne aktuarske protuvrijednosti prenesene iz sustava EU u obvezni sustav mirovinskog osiguranja Republike Hrvatske. Vraćanjem ranije prenesene aktuarske protuvrijednosti, razdoblje osiguranja koje je bilo uračunato u ranije prenesenu vrijednost ponovno se smatra razdobljem provedenim u obveznom mirovinskom osiguranju u Republici Hrvatskoj, a ista se uzima u obzir pri određivanju prava iz obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 15. Odredbom članka 15. uređuje se prijenos prava u slučaju korištenja otpremnine. Naime, ako je obračunati iznos aktuarske protuvrijednosti manji od iznosa otpremnine koja bi mogla biti isplaćena dužnosniku/službeniku, od ta dva iznosa prenosi se iznos koji je veći.

Uz članak 16. Ovom se odredbom uređuje način utvrđivanja činjenica u slučaju prijenosa mirovinskih prava u sustav obveznog mirovinskog osiguranja Republike Hrvatske, temeljem potvrda tijela EU kojima se potvrđuju odlučujuće činjenice, s tim da se oblik potvrde može odrediti administrativnim sporazumom sklopljenim između ministarstva nadležnog za mirovinski sustav i tijela EU.

Uz članak 17. Ovom je odredbom propisana obveza vođenja evidencija o prenesenim mirovinskim pravima. Sadržaj evidencija ustanove će propisati izmjenom odgovarajućih administrativnih procedura po kojima postupaju.

Uz članak 18. Ovom odredbom predlaže se urediti porezni status prenesene aktuarske protuvrijednosti mirovinskih prava stečenih u EU i porezni status otpremnine na način kako su odgovarajući instituti regulirani poreznim propisima Republike Hrvatske.

Uz članak 19. Odredbom članka 19. propisuje se primjena Zakona na osobe koje su bile zaposlene ili im je prestalo zaposlenje u tijelima EU prije stupanja na snagu Zakona, u kojem slučaju rokovi predviđeni Pravilnikom o osoblju počinju teći stupanjem na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 20. Ovom prijelaznom odredbom propisana je mogućnost ponovnog određivanja već ostvarenih prava za osiguranika koji je ostvario pravo na mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja prije stupanja na snagu Zakona te kod ostvarivanja prava nije imao mogućnost prijenosa aktuarske protuvrijednosti u mirovinski sustav Republike Hrvatske. Takav osiguranik može zatražiti ponovno određivanje ostvarenih prava s uračunavanjem

prijenosa aktuarske protuvrijednosti u mirovinski sustav Republike Hrvatske. Ponovno određivanje prava pripada od dana prijenosa aktuarske protuvrijednosti.

Uz članak 21. Ovom prijelaznom odredbom određeni su rokovi od šest mjeseci za izradu podzakonskih propisa i administrativnih procedurs koje je potrebno donijeti radi provedbe odgovarajućih odredaba ovoga Zakona.

Uz članak 22. Ovim se člankom određuje stupanje na snagu Zakona osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.